

On Unemphatic “Emphatic” Pronouns in Greek

πᾶσα ἀντωνυμία ὀρθῆς πτώσεως ἐγκλιτικῆς συντάξεως ἀπαράδεκτος
Apollonius Dyscolus
Synt. II.167 Uhlig

I Introduction - Status quaestionis

- Devine & Stephens, *Prosody of Greek Speech*, p. 476 (abridged)

It follows from the general principle that focused pronouns are orthotonic that the **nominative forms are never enclitic**, since in a PRO-drop language like Greek overt expression of a subject pronoun will **almost always involve some sort of focus** [quotations from grammarians, followed by examples of contrastive focus]
Other examples have **simple focus on the subject**

Homer *Il.* 1.26 μή σε γέρον κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω

- Wackernagel, "Über ein Gesetz..", p. 413 (abridged):

"Weiterhin ist es vielleicht einem oder andern Leser aufgefallen, dass in den Beispielen wo ein *me*, *te* seiner Stellung wegen eine Wortgruppe zerreisst, demselben mehrfach ein *ego*, *<tu>* vorhergeht:

Plautus *Men.* 990 per ego vos deos — dico

Terentius *Andr.* 834 per ego te deos oro

Plautus *Cist.* 1.1.44 quo tu me modo voles esse

Auch der Nominativ von *is*, *ea*, *id*:

Cicero *Tusc.* 2.15 quo ea me cunque duxit

Man wird nicht bestreiten können, dass in solchen Fällen *ego*, *tu*, *ea* eben auch enklitisch sind, und wird sich an die Enklisis von deutschem *er*, *sie*, *es* im Nebensatz, und bei Inversion und Frage, auch im Hauptsatz erinnern. [...] **Übrigens ist auch das aufs Verb unmittelbar folgende *ego*, *tu*, wie im Griechischen *ἐγὼ* in gleicher Stellung, gewiss als wesentlich enklitisch zu fassen.** "

- Marshall, *Verbs, Nouns and Postpositives in Attic Prose*:

[S]ome normally mobile words are often, when particularly unemphatic, treated phraseologically in a manner certainly reminiscent of postpositives. It has been mentioned that the peninitial tendency often puts the latter between mutually closely-related words to which the postpositive itself is only remotely related. **This seems to produce a typical phraseology in which unemphatic words, even normally mobile, are placed between emphatic mobiles**, with the effect of marking both the emphasis on the latter and the positively unemphatic status of the former; the whole expression need not then be initial in the sentence, nor the unemphatic word strictly peninitial. **Even 'preferential' mobiles such as *ἐγὼ*, *οὗτος* may thus be treated as *ad hoc* postpositives.**

Plato *Plt.* 267b6

Plato *Lg.* 839b2

Homer *Il.* 1.26

ἂν εἰς ἓν τις αὐτὸ ὄνομα συναγαγεῖν βουλευθῆ,

εἰ τοῦ νόμου τις τούτου δύναίτο ἐγκρατῆς εἶναι.

μή σε γέρον κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω

Technical terms

- enclitic (vs. orthotonic) - (enclitic vs.) postpositive - Mobile
μοι - έμοι; τε - δέ; έν, όνομα, συναγαγειν.
- preferential Mobile (Dover) - Topic - Focus
ταυτα μεν έμοι δοκει
- PRO-drop

II Unemphatic σύ in Plato

- (1) *Crat.* 399a1 ΣΩ. Τῆ τοῦ Εὐθύφρονος ἐπιπνοία πιστεύεις, ὡς ἕοικας.
ΕΡΜ. Δῆλα δῆ.
ΣΩ. Ὅρθῶς γε σύ πιστεύων·
- (2) *Crat.* 431a6 ΚΡ. Ἐθέλω σοι, ὦ Σώκρατες, συγχωρῆσαι καὶ ἔστω οὕτως.
ΣΩ. Καλῶς γε σύ ποιῶν, ὦ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο οὕτως· οὐδὲν γάρ δεῖ νῦν πάνυ διαμάχεσθαι περὶ αὐτοῦ.
- (3) *Soph.* 231c3 ΖΕ. Εἰκότως γε σύ ἀπορῶν.
- (4) *Plt.* 263c4 ΖΕ. Φράσον δῆ μοι τὸ μετὰ τοῦτο.
ΝΕ. ΣΩ. Ποῖον;
ΖΕ. Τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὀπόθεν ἡμᾶς δεῦρ' ἤγαγεν.
οἶμαι μὲν γὰρ μάλιστα, ὅθεν ἐρωτηθεὶς σύ τὴν ἀγγελαιοτροφίαν ὅπη διαιρετέον εἶπες μάλα προθύμως δὴ εἶναι ζώων γένη, τὸ μὲν ἀνθρώπινον, ἕτερον δὲ τῶν ἄλλων συμπάντων θηρίων έν.
- (5) *Euthphr.* 6b7 ΣΩ. ἀλλὰ μοι εἶπέ πρὸς Φιλίου, σύ ὡς ἀληθῶς ἠγῆ ταῦτα οὕτως γεγονέναι;
ΕΥΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώκρατες, ἂ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν.
ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἠγῆ σύ εἶναι τῶ ὄντι έν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά,...
- (6) *Euthphr.* 11e2 καὶ τούτων μὲν ἄδην· ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σύ τρυφᾶν, αὐτός σοι συμπροθυμήσομαι ὅπως ἂν με διδάξης περὶ τοῦ ὀσίου. καὶ μὴ προαποκάμης·
- (7) *Apology* 25e4 ..τοῦτο <τὸ> τοσοῦτον κακὸν ἐκὼν ποιῶ, ὡς φῆς σύ;
- (8) *Phaedo* 89e3 ..τελευτῶν δῆ θαμὰ προσκρούων μισεῖ τε πάντας καὶ ἠγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι τὸ παράπαν.
ἢ οὐκ ἤσθησαι σύ πω τοῦτο γιγνόμενον;
Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ.
- (9) *Crat.* 390c11 ΣΩ. Τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σύ καλεῖς ἢ διαλεκτικόν;
ΕΡΜ. Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο.

III Unemphatic ἐγώ in Sophocles

Hidden agenda

- Pragmatic analysis of word order in the trimeter: Topic-Focus-Verb-..?
- A clause will typically have *one* Focus. Even in Sophocles, some words will be more important than others.
- Question: is there a direct relation between position in the verse and 'importance'? Not very likely. On the other hand, it is also a priori unlikely that metrical structure would *not* be used for pragmatic (as opposed to syntactic, semantic) purposes.

- (10) *Aj.* 1179 ΤΕΥ. Εἰ δέ τις στρατοῦ
βία σ' ἀποσπάσειε τοῦδε τοῦ νεκροῦ,
κακὸς κακῶς ἄθραπτος ἐκπέσοι χθονός,
γένους ἅπαντος ρίζαν ἐξημημένος,
αὐτῶς ὅπωςπερ **τόνδ'** ἐγὼ τέμνω πλόκον.
- (11) *Aj.* 1255 ΑΓ. Μέγας δὲ πλευρὰ βοῦς ὑπὸ σμικρᾶς ὅμως
μάστιγος ὀρθὸς εἰς ὁδὸν πορεύεται.
Καὶ σοὶ προσέρπον **τοῦτ'** ἐγὼ τὸ φάρμακον
ὄρῳ τάχ', εἰ μὴ νοῦν κατακτῆσι τινά·
- (12) *El.* 1351 ΗΛ. Τίς οὗτός ἐστ', ἀδελφέ; πρὸς θεῶν φράσον.
ΟΡ. Οὐχὶ ξυνίης; ΗΛ. Οὐδέ γ' ἐς θυμὸν φέρω.
ΟΡ. Οὐκ οἶσθ' ὅτῳ μ' ἔδωκας ἐς χεῖράς ποτε;
ΗΛ. Ποίῳ; τί φωνεῖς; ΟΡ. Οὐ τὸ Φωκέων πέδον
ὑπεξεπέμφθην σῆ προμηθία χεροῖν.
ΗΛ. ἼΗ κείνος οὗτος ὄν ποτ' ἐκ **πολλῶν** ἐγὼ
μόνον προσεῦρον πιστὸν ἐν πατρὸς φόνῳ;
ΟΡ. Ὅδ' ἐστί· μή μ' ἔλεγχε πλείοσιν λόγοις.
- (13) *OT* 317 ΤΕΙ. Φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινὸν ἔνθα μὴ τέλη
λύη φρονοῦντι· ταῦτα γὰρ **καλῶς** ἐγὼ
εἰδῶς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- (14) *Ant.* 571 ΙΣ. Ἄλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου;
ΚΡ. Ἄρωσιμοι γὰρ χιτῆρων εἰσὶν γύαι.
ΙΣ. Οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδέ τ' ἦν ἡρμοσμένα.
ΚΡ. **Κακὰς** ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
- (15) *Ant.* 191 ΚΡ. Ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὄρῶν ἀεί,
οὔτ' ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὄρῶν
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονός
θείμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γιγνώσκων ὅτι
ἦδ' ἐστὶν ἡ σώζουσα καὶ ταύτης ἐπι
πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα·
τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὔξω πόλιν.

- (16) *El.* 1043 ΗΛ. Τί δ'; οὐ δοκῶ σοι ταῦτα σὺν δίκη λέγειν;
ΧΡ. Ἄλλ' ἔστιν ἔνθα χή δίκη βλάβην φέρει.
ΗΛ. **Τούτοις ἐγὼ** ζῆν τοῖς νόμοις οὐ βούλομαι.
- (17) *Aj.* 1137, 1142
ΤΕΥ. Ἦ σοὶ γὰρ Αἴας πολέμιος προὔστη ποτέ;
ΜΕ. Μισοῦντ' ἐμίσει, καὶ σὺ τοῦτ' ἠπίστασο.
ΤΕΥ. Κλέπτης γὰρ αὐτοῦ ψηφοποιὸς ἠύρεθης.
ΜΕ. Ἐν τοῖς δικασταῖς, κοῦκ ἐμοί, τόδ' ἐσφάλη.
ΤΕΥ. Πόλλ' ἂν καλῶς **λάθρα** σὺ κλέψεις κακά.
ΜΕ. Τοῦτ' εἰς ἀνίαν τοῦπος ἔρχεταιί τι.
ΤΕΥ. Οὐ μᾶλλον, ὡς ἔοικεν, ἢ λυπήσομεν.
ΜΕ. Ἐν σοὶ φράσω· τόνδ' ἐστὶν οὐχὶ θαπτεόν.
ΤΕΥ. Ἄλλ' ἀντακούση τοῦτον ὡς τεθάψεται.
ΜΕ. Ἦδη ποτ' εἶδον **ἄνδρ'** **ἐγὼ** γλώσση θρασὺν
ναύτας ἐφορμήσαντα χειμῶνος τὸ πλεῖν,
ᾧ φθέγμ' ἂν οὐκ ἀνηῦρες, ἠνίκ' ἐν κακῷ
χειμῶνος εἶχετ', ἀλλ' ὑφ' εἵματος κρυφεῖς
πατεῖν παρείχε τῷ θέλοντι ναυτίλων.
Οὕτω δὲ καὶ σὲ καὶ τὸ σὸν λάβρον στόμα
σμικροῦ νέφους τάχ' ἂν τις ἐκπνεύσας μέγας
χειμῶν κατασβέσειε τὴν πολλὴν βοήν.
ΤΕΥ. Ἐγὼ δέ γ' ἄνδρ' ὅπωπα μωρίας πλέων, ..

Conclusion

πῶς οὖν οὐ γελοῖοι οἱ ὑπολαμβάνοντες τὴν ἐγὼ ἐγκλιτικὴν εἶναι;

References

- Adams, J.N.
(1994) 'Wackernagel's Law and the Position of Unstressed Personal Pronouns in Classical Latin', *TPhS* 92.2 (1994), 103-178.
- Devine, A.M. and L.D. Stephens
(1994) *The Prosody of Greek Speech*. Oxford.
- Dover, K.J.
(1960) *Greek Word Order*. Oxford.
- Fraenkel, Ed.
(1932) Kolon und Satz: Beobachtungen zur Gliederung des antiken Satzes. *NGG* 1932: 197-213. (Repr. (1964) *Kleine Beiträge* I: 73-92).
(1933) Kolon und Satz, II. *NGG* 1933: 319-354. (Repr. (1964) *Kleine Beiträge* I: 93-130).
(1964) Nachträge zu 'Kolon und Satz', *Kleine Beiträge* I: 131-139.
(1965) Noch einmal Kolon und Satz. (SBMünchen 1965.2). München.
- Marshall, M.H.B.
(1987) *Verbs, Nouns, and Postpositives in Attic Prose*. (Scottish Classical Studies, 3) Edinburgh.
- Wackernagel, J.
(1892) 'Über ein Gesetz der indogermanischen Wortstellung', *IF* 1: 333-436. (Repr. (1953) *Kleine Schriften* I: 1-104)